

Bogár László: Banksztervilág

2015 január 06. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A címben szereplő angol szójáték a banker (bankár) és a gangster (gengszter) szavakból tevődik össze. Arra utal, hogy a f? veszély ma már nem a bankrabló, hanem sokkal inkább a „rablóbank”.

Az ilyen szavak azt jelzik, hogy az elmúlt évtized folyamán egyre drámaibb módon kénytelen szembesülni a világ a 21. század kapitalizmusának valóságos természetével.

A fiatal kora ellenére máris Nobel-díj aspiráns francia Thomas Piketty, aki a „T?ke a XXI. században” című bestsellerével egy csapásra világhírű sztárközgazdász lett, éppen most utasította vissza hazája legmagasabb kitüntetését, a Becsületrendet. A hatalmas médianyilvánosság előtt arra hivatkozott, hogy nem az állam feladata az érdekeket megítélni. Az államnak inkább azon kellene munkálkodnia, hogy az összeomlóban lévő társadalmi, gazdasági, de legfőképpen erkölcsi rendet próbálja meg helyreállítani.

Piketty, akárcsak két és fél évszázaddal ezelőtten Adam Smith, a klasszikus közgazdaságtan atyja, egyébként mélységesen hisz a kapitalizmusban, és a piacot a világtörténelem legjobb önszabályozó gépezetének tartja. De, akárcsak Adam Smith, ő is úgy gondolja, hogy az önszabályozás kizárólag akkor működik, ha, nagyon leegyszerűsítve a lényegét, mindenki becsületes. Tehát ha nemcsak a jogrend szigora kényszeríti ki elrettentő szankcióival a becsületes magatartást, hanem az erkölcsi rend is szilárd, ezért eleve önmagát zárja ki a piac önszabályozó rendszeréből az, aki mások kárára kíván magasabb profithoz jutni, üzleti sikereket elérni. Hogy megértsük, miért nem így működik a globális kapitalizmus, abból kellene kiindulni, hogy minden társadalomszervezési mód egyik döntő fontosságú eleme az a komplexum, amely arról gondoskodik, hogy a szervezési rendszert működtető alapvető létkarakterek finommegmunkálása minél tökéletesebb legyen. Egyszerűen azért, mert így csökkenthető a társadalom „gépezetében” fellépő „súrlódás”, amit konfliktusként érzékelünk. Ennek a törekvésnek a lényegét talán azzal a hasonlattal lehetne megvilágítani, amit egy paradoxon ír le. A legdrágább autók, mondjuk egy Bentley, és a legolcsóbb kis autók között hetvenszeres az ár különbség, miközben a legtöbb teljesítménymutató terén a különbség csak hétszeres. Mi lehet az a titokzatos többlet, ami megtízszerezi a „normál” árkülönbséget? A válasz pedig nem más, mint a Bentley-alkatrészek finommegmunkálásának és összeillesztésének rendkívüli gondossága.

A rendkívüli hírnév és elismertség már ennek a következménye, így közvetlenül kétségtelenül ezt kell megfizetni az igen magas árban. Mindez ugyanígy van a társadalmak esetében is. Minél nagyobb gondot fordít egy adott emberi közösség egyes tagjai létkarakterének finommegmunkálására és ezeknek a társadalmi lét során történő összeillesztésére, annál sikeresebben fog működni.

Ehhez azonban először is arra van szükség, hogy egy társadalom tisztában legyen azzal a komplex szabályrendszerrel, amely meghatározza a létkarakter valódi minőségét, a család, az iskola, a munka világa és a média mint „megmunkáló” intézmények összehangoltan igyekezzenek mindent megtenni azért, hogy mind a

megmunkálás, mind az összeillesztés a lehet? legprecízebb legyen. A 21. század globális kapitalizmusát irányító erők azonban láthatólag nem ezt tekintik a meghatározó szervezeti elvnek. A két alapvető létkarakter a nyugatias modernitás létszervezeti modelljében a tőketulajdonos (tőkés) és a munkaerő-tulajdonos (munkás).

Nekik kellene tehát egy, a játékelmélet nyelvén szólva, pozitív végösszegű játszmában becsületesen együttműködniük annak érdekében, hogy mindenki nyertesnek érezhesse magát. A világ egészét tekintve azonban egyre inkább egy létfelélő és önpusztító, kényszerűen negatív végösszegű játszma részesei vagyunk. Az öngerjesztő örvénylések nyomán egyre gátlástalanabban viselkedő globális tőkestruktúrák, főként pénzügyi, kereskedelmi, energetikai, távközlési és médiamonstrumok, egy olyan ellenrizhetetlen hatalmi „szuper teret” hoztak létre, amelyet a világ legnagyobb nemzetállamai sem képesek már komolyan befolyásolni.

Ez a komplexum a munkaerő-tulajdonosokat engedelmes munkaerőnek és fogyasztóerőnek tekinti, és nagyüzemi módszerekkel, cinikusan és gátlástalanul a kirablásukra törekszik. Az egyetlen reménykeltő mozzanat az, hogy a folyamat eddigi haszonélvezői is érzik a veszélyt. Ma már az uralkodó nézetrendszert képviselő igen tekintélyes sajtóorgánumok is „mérgező és agresszív szervezeti kultúráról” írnak, és hangsúlyozzák, hogy mindez viszonylag könnyen válik mindent elsöprő erővé, de megfékezésük később óriási erőfeszítéseket és esetleg igen-igen hosszú időt igényel.

Felhívják a figyelmet arra is, hogy ez a világejtelmzési logika és az erre épülő hétköznapi létstratégiák rohamos gyorsaságú elterjedése az egész hatalmi és politikai rendszer felbomlásához, végső soron pedig általános anarchiához és káoszhoz vezethet. Hamis értelmezési keretek között, „mérgezett” fogalmakkal zajló álviták helyett tehát ezzel kellene foglalkoznia a politikai kommunikáció világának, reménykedvén, hogy talán még nem késő.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

Ajánló

